

τως εἰπεῖν, ψυχρᾶς μεγαλειότητος, ἣν ὁ τολμηρό-
τερος ὀφθαλμὸς δὲν δύναται νὰ διαπηδῇ. Ἡ Ἀή-
δα δύναται μὲν νὰ ὑπορίσῃ ὅταν ἔλθῃ, ὁ θεὸς
κύκνος, ἀλλὰ γινώσκει ὅτι ὑπὸ τὰς λευκὰς πτέρυ-
γας τοῦ πτηνοῦ κρύπτεται ὁ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν
τε, ὁ ἐρωτύλος Ζεὺς. Οὔτε ἡ Ὑδαλλοχη, οὔτε ἡ
Φρύνη, οὔτε ἡ εὐτράπελος Πόισις, οὔτε ἡ Κασ-
σάνδρα, οὔτε ἡ Νυσοσία, ἡ ἡ Σαπφώ, (ἀγάλ-
ματα τοῦ Πραδιᾶ) δὲν μακρύνονται ἀπὸ τοῦ λε-
πτοῦ τούτου αἰσθήματος. « Ἡ Ἑλλὰς, λέγει ὁ Γάλ-
λος βιογράφος, δὲν ἤθελε βεβαίως ἀποκηρύξει ὡς μὴ
ἰδία ἔργα της, τὰς χαρίεσσας ταύτας μορφάς, καὶ ὁ
γλαυκὸς οὐρανὸς της Ἀττικῆς ἤθελεν εἶσθαι ὁ φυ-
σικὸς αὐτῶν ὁρίζων. »

Μεταξὺ τῶν ἀνδριάντων αὐτοῦ καὶ συμπλεγμά-
των εἰσὶ καὶ τὰ ἐξῆς ἐκ μαρμάρου· ὁ Φειδίας, ἡ
Ἀφροδίτη, ὁ Προμηθεὺς, ἡ Ψυχὴ, αἱ τρεῖς Χά-
ριτες, Γυνὴ κυνηγός, Σάτυρος καὶ Μαινὰς, Ἀ-
φροδίτη παρηγοροῦσα τὸν Ἔρωτα, ὁ Ἀνακρέων
καὶ ὁ Ἔρως, Ἀμαζὼν ἱππεύουσα, Χλωρίς θαπενο-
μένη ὑπὸ τοῦ Ζεφύρου κτλ.

Ἄλλ' ἡ μοναδικὴ δόξα, καὶ ἰδιοτυπία τοῦ Πρα-
διᾶ εἶναι αἱ γυναικεῖαι γλυφαὶ του. Μετέφερε τὴν

ἀρχαιοῦτον καλλονὴν εἰς τὴν ἐνεστῶσαν ζωὴν.
ὑπὸ τὴν γλυφίδα του ἡ γυνὴ ἀνεφάνη, ὅποια ἀλη-
θῶς ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ, ἀριστοῦργημα
χάριτος καὶ καλλονῆς. Ὁ Πραδιᾶ μετέδωκεν εἰς
τὸ ἄψυχον μάρμαρον τὴν ψυχὴν της, τὰς θέσεις της,
τὴν ἁρμονίαν τῶν μελῶν της, τὸ εὐκαμπτον τῆς
κορμοσασίας της, τὸ κυματῶδες τῶν ἰσχυίων της, τὸ
ὠραῖον σχῆμα τοῦ λαιμοῦ, τὰς ποικίλας χάριτας
τῶν κινήσεών της, τὸ εὐκίνητον, τὸ ὑπερήφανον καὶ
αὐτὸ τὸ μικαῦλον (mignon) αὐτῆς.

Νὰ μείνῃ ἀρχαῖος συγχρόνως καὶ νεώτερος, νὰ
συνέχεται τῷ αἵματι τοῦ Περικλέους καὶ ν' ἀνήκῃ εἰς
τὸν Ἰώ., ν' ἀναγεννήσῃ τὸ γυμνὸν ἐν τῇ ἀγαλματο-
ποιίᾳ, νὰ καταστήσῃ τοὺς Παρισίους Ἀθίνας, τοι-
οῦτον ἦν τὸ ἔργον τοῦ Πραδιᾶ. Ὁ θάνατος αὐτοῦ
εἶναι ζημία μεγίστη, διότι συνεπιφέρει εἰς τὸν τά-
φον μέρος τῶν μυστηρίων του καὶ πρὸ πάντων τὴν
θανυμασίαν γλυφίδα του. Ἡ γῆ ἐκάλυψε τὸ σῶμα
τοῦ τελευταίου τῶν Ἑλλήνων, τοῦ Φιλοποίμενος τῆς
γλυπτικῆς!

Κ. Π.

ΔΑΛΜΑΤΙΑ.

Ἡ ἀρχαία ῥωμαϊκὴ Δαλ-
ματία (illyria barbara) πε-
ριελάμβανεν ἅπασαν τὴν χώ-
ραν τὴν μετὰ τὴν Ἰστρίαν,
Δυρράχιον, Ἀδριατικὸν κόλ-
πον καὶ Δουνάβεως· ἀλλὰ
σήμερον καταστάσα ἐπαρ-
χία τῆς Αὐστριακῆς μοναρ-
χίας, περιεσάλη εἰς τὸ δέκα-
τον σχεδὸν τῆς παλαιᾶς της
ἐκτάσεως, περιοριζομένη ἀ-
πὸ τὸν Ἀδρίαν καὶ τὴν
Βοσνίαν καὶ μέρος τῶν στρα-
τιωτικῶν μεθερίων τῆς Μο-
ναρχίας (τὰ Βαλεδίχια ὄρη.)

Περὶ τῆς σημερινῆς δὲ
μόνον Δαλματίας καὶ ἰδίως
περὶ τῶν πόλεων Σπαλά-
τρου ὅπου τὰ ἀνάκτορα τοῦ
ῥωμαίου αὐτοκράτορος Διο-
κλητιανοῦ, καὶ τῆς Πόλης,
ἐγράφη ὁλόκληρος ἀρχαιο-
λογικὴ βιβλιοθήκη ὑπὸ Γερ-
μανῶν Γάλλων καὶ Ἀγγλων.
— Σήμερον πρωτεύουσά της
εἶναι ἡ Ζάρα.

Ἡ Δαλματία, χώρα πλή-
ρης μεγάλων ῥωμαϊκῶν ἀ-
ναμνήσεων, μὲ τὸν ἐξάριστον
θησαυρὸν τῆς γηραιᾶς ἀρ-
χαιότητος, εἶναι γῆ κλασ-
σικὴ σχεδὸν, καθὼς εἰ



ναι ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλλάς· ἔχει ἐπίσης ὡς αὐταὶ γλαυκὸν καὶ βαλσαμώδη τὸν οὐρανὸν τῆς τὸν ἐκτεινόμενον ἐπὶ τῶν τιτανωδῶν βράχων τῆς, ἐπὶ τῶν θαυμασίων αὐτῆς κοιλάδων καὶ τῶν γονίμων καὶ καταφύτων λόφων, ἐπὶ τῶν ἐλῶν καὶ τῶν λιμνῶν, καὶ ἐπὶ τῆς εὐρείας θαλάσσης, ἥτις περιλούει ἑλὴν τὴν δυτικὸς νότειον πλευρὰν τοῦ μήκου αὐτῆς μὲ τὰς ἀναριθμήτους νήσους καὶ χερσονήσους, τοὺς κολπίσκους, τοὺς ὄρους, τοὺς πορθμοὺς, τὰ κατὰ στε- να, τέλος, ἐπὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς τῶν συνελθόντων ἀπὸ Ἀνατολῆς, Μεσημβρίας καὶ Δύσεως.

Ἐκεῖ ὁ θερμὸς, ὁ φλογερὸς ἥλιος ἐπιταχύνει τὴν ὥριμασιν τῆς Ἑλλάδας, τῆς κάκτου καὶ τῆς ἀλόης· ἐκεῖ θάλλει ἡ ῥοδοδάφνη, καὶ ὑψοῦται ἀκίνητος ὁ μακροχαίτης φοῖνιξ, υἱὸς τῆς μεσημβρίας, ἔμβλημα τῆς ποιήσεώς της.

Τῆς Δαλματίας ἐκυρίευσαν κατὰ διαδοχὴν Ῥωμαῖοι, Σλάβοι, Γότθοι, Ἄβαρες, Φράγκοι, Κροάται, Οὐγγροὶ, Τοῦρκοι, Ἐνετοί, Αὐστριακοί, Γάλλοι, καὶ τέλος πάλιν Αὐστριακοί· τῆς ἐνετικῆς δὲ ἰδίως δημοκρατίας ὑπῆρξε τὸ ἀπόλυτον ἔρεισμα· ἀλλ' ὁ λαὸς τῆς ὁρσεϊτροφός, ὑπὸ τὸν χεῖμαρρον τοῦτον τῶν λαῶν καὶ τῶν ἡθῶν, οὔτε τὴν ἀνδρίαν τοῦ ἐλθισμόνησεν, οὔτε τὰ ἥθη παρεμόρφωσε. Καθὼς οἱ Ἕλληνες, διέσωσε τὴν ἐλευθερίαν ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ τὸ μεγαλεῖόν του, ἂν καὶ δέσμιον, φυλάσσει ὁμοῦς τοὺς ἀρχετύπους αὐτοῦ χαρακτήρας. Ἡ γλῶσσά των συμμειγείσα μετὰ τῆς Ἰταλικῆς ἰδίως, ἰταλίζει ἐπὶ τὸ καθαρώτερον εἰς Ζάραν, Σπαλάτρον καὶ Κάτταρον, εἰς δὲ τὴν Ῥαγούσαν ἡ πρώτη μόλις τάξις διδάσκεται τὴν ἰταλικὴν, ὁρσεϊκίαν ἔχουσι οἱ μὲν τὴν καθολικὴν, οἱ δὲ τὴν ἐρθόδοζον.

Λιμένες αὐτῆς πολυφοιτῆται εἶναι τὸ Σπαλάτρον, τὸ Κάτταρον καὶ ἡ Ῥαγούσα.

Ἡ Δαλματία, καὶ ἰδίως τὸ Μοντενέγρο, χορηγεῖ εἰς τὴν ἀτμοπλοικὴν ἐταιρίαν τοῦ Λεὺδ τοὺς ἀνδρείους ἐκείνους καὶ ὀρεινοὺς ναυβάτας, τοὺς ὁποίους βλέπομεν ταξιδευόντες τὸν Ἀδρίαν, τὸ Αἰγαῖον, τὸν Εὐξείνιον καὶ τὸν Δουναβίον.



ΧΡΟΝΙΚΑ

Ὁ Σεπτέμβριος παρήλθε, παρήλθεν ὁ ἄγονος οὗτος καὶ κατάρτος μῆν, ἄνευ διασκεδάσεων, ἄνευ τέρψεων. Ἡ ἐξοχὴ ὠμοίαζε τὴν τεσσαρακοντούτιδα ἐκείνην δέσποιναν, ἥτις ἐπὶ τοῦ ρυτιδομένου προσώπου της διατηρεῖ ἔχνη μόνον τῆς παρακληλυθίας καλλονῆς της. Ἡ ὠραιότης τῆς φύσεως φαίνεται ἐξησθενημένη καὶ μόνον ἡ μονοτονία, ἡ ἀχώριστος αὕτη σύντροφος τοῦ γήρατος, ἐξαπλῶνει τὸ βασιλεῖόν της ἀπὸ δυσμῶν μέχρι ἀνατολῶν. Εποχὴ πτηνῶν καὶ ὀρνέων! Ὁ κόραξ, ἡ γλαυξ, τὸ στρουθίον, ἡ τρυγὼν, ὠραϊζόμενα εἰς τὸ κάτοπτρον τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τῶν χρωγμῶν τῶν μᾶς ἐνθυμίζουσι ὅτι τὸ φθινόπωρον παρέρχεται καὶ ὁ πολιοῦθρις γέρων διαδέχεται αὐτόν· αἱ ἀηδόνες ἀφῆκαν τὰ δάση, καὶ κατεσχίνωσαν ἐν σκηνώμασι χειροποιήτοις, τὸ δὲ κελᾶδμα αὐτῶν θέλγει ἐνίοτε τοὺς διαβάτας.

Ὁ Πειραιεὺς, ὁ τόσον ἐπιζήτητος τοὺς παρελθόντας μῆνας, χάριν τῶν θαλασσίων λουτρῶν, ἔρημος ἐγένετο, καὶ τὴν μονοτονίαν αὐτοῦ διακόπτει μόνον ἡ σάλπιγξ τῆς φρουρᾶς, πεντάκις τῆς ἡμέρας πληροῦσα διὰ τοῦ θλιβεροῦ